

restací, musil by dokázati, že žalobkyně o tomto jeho úmyslu věděla a že odstupné vědomě přijala, aby on cenu kupní stlačiti mohl. Avšak ani tím by nebyla vyloučena bývala úplná volnost prodávající prodati, či neprodati dle svobodného rozhodnutí. Není zde tedy jednání nemravného, nebo dobrým mravům se přičícího, aniž smlouvy zavazující bez duvodu. Správně tudíž odvolací soud sporný právní poměr posoudil a rozsudek prvního soudce, poněvadž nezjištěna výše odstupného, k vůli doplnění řízení dle § 496 čís. 3 c. ř. s. zrušil.

Čís. 1362.

Vyvlastnění ku stavbě okresních silnic. Náhradu jest stanoviti soudním odhadem v řízení nesporném za použití předpisů zákona ze dne 18. února 1878, čís. 30 ř. zák.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1921, R I 1428/21.)

K žádosti obce stanovil první soud cenu pozemků, vyvlastněných ku stavbě okresní silnice, zvoliv pro odhad postup dle odhadního řádu ze dne 25. července 1897, čís. 175 ř. zák. Rekursní soud ku stížnosti vyvlastněného zrušil napadené usnesení i s řízením jemu předcházejším a uložil prvnímu soudu, by dále po zákonu jednal. Důvody: Jde tu nikoliv o samo vyvlastnění, nýbrž o vyšetření ceny soudem dle § 2 min. nař. z 21. dubna 1857, čís. 82 ř. zák. Ani tento, ani jiný pozdější zákon neustanovuje ničeho, o tom, jak vyšetření tohoto odškodnění předsevzato býti má. Prvý soud postupoval dle odhadního řádu z 25. července 1897, čís. 175 ř. zák., však neprávem, ježto řízení předsevzato býti mělo dle zákona ze dne 18. února 1878, čís. 30 ř. zák. Zákon tento byl sice vydán pro řízení při vyvlastnění pozemků pro účely železniční, avšak řízení to má s řízením při vyvlastnění pro účely veřejných silnic to společné, že slouží veřejným zájmům a že z důvodu toho se vlastnictví třetím osobám zákonem odnímá proti jich vůli, jakož i to, že v obojím řízení těmto třetím osobám za odňaté pozemky náleží odškodné, kteréž soudem zjištěno býti má. Jsou tu tedy veškeré náležitosti, aby řízení k vyšetření odškodnění při vyvlastnění pro účely železniční použito bylo obdobně dle § 7 obč. zák. i v oněch případech, ve kterých pozemky ku účelům silničním se vyvlastňují, ježto řízení dle zákona ze dne 18. února 1878, čís. 30 ř. zák. zájmy obou stran lépe chrání, než odhad předsevzatý dle všeobec. řádu odhadního.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jde o stanovení náhrady za pozemky, vyvlastněné ke stavbě okresní silnice. Mínění, jak má v takovém případě býti postupováno, se rozcházejí. Někteří tvrdí, že politický úřad má se pokusiti o dohodu stran, a, kdyby jí nebylo docíleno, prozatímně stanoviti náhradu a vyhraditi stranám pořad práva (žalobu), — kdežto jiní hájí názor, že, nedocíleno-li dohody, vyvlastněný může ihned u reálního soudu žádati za soudní odhad vyvlastněného pozemku (srv. Mayerhofer V. vyd. 5. sv.

str. 540/575; — Pražák: Spory o příslušnost II. str. 164/166; — Pražal: Das Recht der Enteignung str. 204/205 a 228/229; — Randa: Vlastnické právo str. 63/67; — Layer: Prinzipien des Enteignungsrechtes str. 504/505). Praxe připouští, nedošlo-li k dohodě, ihned soudní odhad v řízení nesporném (srv. rozhodnutí nejv. s. Gl. U. 12.995, 15.183, 15.520, N. I. 1887 a j.). Také zemská správa politická v případě, o nějž tu jde, výslovně ve vyvlastňovacím nálezu ze dne 23. března 1921 vytkla, že náhrada bude stanovena soudním odhadem, pokud nedojde ke smírné dohodě. Nález ten nabyl moci práva, a není tudíž příčiny, by náhrada nebyla stanovena soudním odhadem v nesporném řízení, jak obecní úřad navrhl. O tom, jak má tento soudní odhad býti proveden, není výslovně nikde nic ustanoveno. Předpisů min. nařízení ze dne 21. dubna 1857, čís. 82 ř. zák., jehož stěžovatelka se dovolává, nelze užiti, poněvadž se týkají odhadu politického. Rekursní soud vyslovil, že dlužno obdobně použiti ustanovení zákona ze dne 18. února 1878, čís. 30 ř. zák. o vyvlastnění k účelu stavby železnic, a nikoliv odhadního řádu nemovitostí ze dne 25. července 1897, čís. 175 ř. zák. Proti tomu nelze důvodně ničeho namítati, uváží-li se toto: Odhadem dle zmínčeného odhadního řádu stanoví se pouze obecná (prodejní) cena odhadovaného pozemku. Dle § 365 obč. zák. přísluší však vyvlastněnímu nárok na odškodnění. Odškodnění se nekryje s odhadní cenou vyvlastněného pozemku, nýbrž může a bude často ji převyšovati, ježto dle svého pojmu předpokládá při vyvlastnění právě tak jako při náhradě škody dle § 1323 obč. zák., že se vše uvede ve stav předešlý, a není-li to možno, ve stav, který se majetkoprávně rovná stavu předešlému, že tedy vyvlastněním musí býti nahrazena nejen obecná cena vyvlastněného pozemku (§ 305 obč. zák.), nýbrž všechny újmy majetkové (hospodářské), které mu vyvlastněním byly způsobeny. V té příčině však odhadní řád nemovitostí neobsahuje žádných předpisů, naproti tomu v zákoně ze dne 18. února 1878, čís. 30 ř. zák. jsou obsažena ustanovení přesná a podrobná. Právem tedy rekursní soud zdůraznil, že řízení ve smyslu zákona posléze naznačeného lépe chrání zájmy stran, než dosud dle odhadního řádu nemovitostí.

Čís. 1363.

Pouze soud, nikoliv notář, rozhoduje o tom, zda má býti přihlásivšímu se dědici pozůstalost odevzdána do správy.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1921, R I 1454/21.)

Pozůstalostní soud odevzdal správu pozůstalosti manželce zůstavitele, jež se přihlásila ze závěti, ustanovující ji universální dědičkou. Rekursní soud nevyhověl rekursu dosud nepřihlásivších se zákonných dědiců. Důvody: Ježto zůstavitelova manželka své dědické právo dostatečně vykázkala, právem jí pozůstalostní soud dle předpisů § 810 obč. zák. a § 145 nesp. říz. odevzdal jmění pozůstalostní do správy, užívání a opatrování. Námitka stěžovatelů, že pozůstalostní soud nebyl k tomuto rozhodnutí vůbec oprávněn, ježto výkon tento byl čl. IX. zákona ze dne 1. dubna 1921, čís. 161 sb. z. a n. přenesen výlučně na notáře, není opodstatněna, neboť právě čl. IX. cit. zákona vyhrazuje pozůstalostnímu soudu,